

Ólavssøkugestirnir

Eg hitti hann á Ólavssøku, einaferð eg var heima fyrri fyrstu ferð í átta ár. Tað var tað hugnaligu løtuna aftan á kappróðurin, tá tú hevur besta høvið til at hitta fólk, tí hvør fer á Ólavssøku og ikki á kappróður? Veðrið var eisini av tí fagraða, stilli og bakandi sól.

Hann stóð í tí øgiligu mannamúgvuni, ið kom flótandi heim úr Bakka inn í Vágsoftin. Hann stóð og prátaði til báðar síður, vendi sær í móti streyminum. Hverja ferð hann hittir ein, sum hann kennir, rópar hann á viðkomandi, heilsar og býður kanska til hús. Hann er í føroyskum klæðum, knapparnir glitra í sólini, kotið er nývendið og nossligt.

— Halló! Her skulu tit bara siggja! Ein útiseti av tí góða gamla slagnum! Ein av teimum sum ikki kundi ríva seg leysan frá teimum donsku kjógrýtunum! Hetta er alt sjálvandi skemt, tað er einki at ivast í, at hann er fegin um at hitta ein gamlan vin av asfaltinum aftur. Vit høvdu verið rættiliga góðir vinir, hóast vit ikki løsu saman.

— Tú kemur við inn á gólvíð.

— Eg veit ikki, er tað ikki til fortæð hjá tær?

— Slutur, tað skuldi bara mangla, skuldi mann ikki boðið sínum gomlu drykkjubrøðrum av asfaltinum inn, tá teir niðurláta seg til at vitja aftur á bókarnar? Hann flenti, so tað rungaði: — Eg havi savnað mær nakrar vertskapsmenn saman her, og nú fara vit heim til konuna og ein lítlan. Ella hvussu er tað vorðið, er tú vorðin fráhaldsmaður? So skuldi mangt verið broytt, síðan vit báðir plagdu at vera í lag.

— nei, nei, Eg vissaði hann um, at einki var broytt tann vegin.

Vit gingu inn á eina síðugøtu, har vit settu okkum inn í bilin.

— Ikki eiti á bilur, tú hevur.

— Eh, he, ja, hetta er bara fittligt apparat at hava, einki flott soleiðis. Kostaði mær ikki meira enn fyra, fimm.

— og tjúgu?

— Nei, halt kjaft, fjóruti.

Meðan vit aka niðan gjøgnum tann Ólavssøku-skrýdda staðin, siti eg og eygleiði spenniskógv-arnar, sum flyta seg frá spidara til kobling og bremsu. Ørminist okkurt um, at hann í lestrar-tíðini mangan bannaði upp á, at tá hann kom heim, skuldi hann vísa føroyingum, at tað bar til at liva í landinum uttan bil. Brekkurnar hava helst verið honum ov tungar, og er væl einki lógið í tí. Um eina løtu steðga vit framman fyrri einum stórum sethúsum; kirkjubesnið og -lit, ið falla væl til landslagið.

— Vøkur hús, sigi eg.

— Ja, hasin arkitekturin, — hann nevnr eitt navn — er sgu ein dyktigur fýrur, tað má man siga.

Vit koma inn, har konan stendur fyrri okkum bæði blíð og týð og vísir okkum innar í stovurnar. Stovan, eg komi inn í, er mest lík teimum gomlu glasstovunum, eg minnst at onkur av teimum gomlu hevði í heimbygðini. Veggirnir klæddir við vøkrunum víði, mikinesum, Ingolfi og Hans Hansen, hartil hópi av bókum við skinnbaki. Í einum horni ein sera sjáldsom skreytgrúgva evnað til úr føroyskum gróti. Á grúgvuni torv, sum verturin

sjálvur hevur skorið í summarfrítíðini heima í bygðini, haðan hann er ættaður.

— Nú skal eg presentera teg fyrri selskapinum.

Meg kallar hann gamlan asfaltkammerat, og tey fáa at vita, at eg eri vælfyrikomin advokatur í Slagelse.

— Og her hava vit ein ektaðan bónda norðan-eftr. Sum tú sært, er hann bæði stórur og prúður, flennir verturin. Dr. Jens Petersen, ja, hann kennir tú jú av Kannibalinum. Og her er ein av okkara evnagóðu ungu tingmonnum. Soleiðis heldur hann á við at vísa mær gestirnar. Úrvalslið, tað var eyðsæð, skipari bóndi, lækni, tingmaður, reiðari, lærari, o.s.v.

Vinnaður mín kemur við glasi, hevur blakað bæði kot og knappatroyggju, og tað sæst, at hann er vorðin rættiliga hyldligur. Tað er líkt til, at hann gongur við eini kúlu undir tí reyða vestinum. Hann divir á ein knött, og ein av koyggjulúkunum fer frá, aftanfyrri er barr. Tá hann bendir seg fram-yvir, siggi eg, at bollarir eru um at skræða brøkurarnar aftan. Høvdu tær verið úr verri vaðmali, so høvdu tær farið. Meg minnst eitt sindur sorgblitt hin klænvaksna ítróttarmannin úr Kløvermarken.

— Tað verður upp á føroyskan máta við sama glasi til øll, tað mást tú finna teg!

Vit flenna øll og fáa upp í munnin, so ofta okkum lystir. Snapsurin er ísakaldur og gagnast væl. Hetta er jú eitt sindur óvant fyrri meg. Í Slagelse hevur konan langt síðani vant meg av við at drekka snaps uttan aftur við sild eina ferð um árið. Hevði heilt gloymt, hvussu væl ein snapsur kann rigga í úrtíð.

Verturin er einastandandi. Alla tíðina er hann um okkum, býður hetta og hatta, vísir okkum for-kunnugar føroyskar bókur, málningar, ja so sannliga einar tvær yrkingar, sum hann sjálvur hevur yrkt. Einki at tosa um, sigur hann, men vit eru øll samd um, at tær eru frálíkar. Eg gerist heilt veru til passar av so fegnum manni. Her er endiliga eitt menniskja, sum ikki knarrar, sum ikki ivast. Tað er týðuligt, at gamli vinmaður mín er eitt lukkligt menniskja. Hann er so vælsignað nógður við alt: fólkíð, landíð, veðrið, fiskimenninar, konuna, húsin, børnini, politikararnar (teir eru ikki folkkominir, men frægari, enn hann hevði væntað, hava so ikki dripið hann í skatti). Slíkar menn dárar mær væl. Kanska tí eg sjálvur eisini eri rættiliga vælnógður við lívið, og hví skal ein ikki hava loyvi til tað. Mær dárar lítið hesar skriðuskortarnar, sum altíð klaga, tosa um kríggj og neyð, sum um vit vanligu menniskju kunnu gera nakað sum helst við tað.

Vit verða nú boðin innar í etingarstovuna, har búgvíð borð stendur fyrri okkum. Henda stovan er ikki minni forvitnislig og hugnalig enn hin. Hon er bygd sum gomul roykstova við tróðuri og bitum. Á bitunum útstappaðir fuglar av ymsum slag, mest hæn og lundi. Eg hugsi um hænini hjá Ketli á sinni, men sissist, her er víst eingin vandi! Á bróstinum grindareisiskapur, rokkur, karðar, høft og homlubond, lærabond, flegistong, týningar-trog og treskitræ. Í einum horni ein gamal, men skúraður tóðleypur við familjurnalum; í hinum ein kvørn og ein haki. Ein gomul dýlla á borðinum við ísi í, í ísinum ein brennivínsflaska. Annars inni pottar og kistur og ymisk búnýtti til prýðis. Stovan er innan úr súrgaðari eik — sera vøkur! Einastandandi hóskiligt. Uppi yvir borðinum ein koparkola við elektriskum ljósi í.

Dúgliga verður skonkt við borðið, hartil fáa vit øl afturvið. Hetta er annað ølið enn tað, eg mátti hjálpast við norðuri hjá skyldfólkum. Repstoks, hugsi eg tað æt. Her drekka vit gull og Hof.

— Hygg gamli, sovorðið kjøt fært tú ikki í Slagelse, ei heldur í hvørjum húsi her í býnum! Hann rættir mær eitt yvirvaksið tjógv. — Hetta er frá mínum speciella leverandøri norðanfyrri og hvørki íslendskt ella mjólfett. Nei, hatta er av besta feitilendi í landinum. Kjøt, skal eg siga tær, og tá eg sigi kjøt, so meini eg kjøt, tað fært tú ikki uttan tú ert úti um teg.

Prátíð við borðið gerst alt meira lívligt og samstundist hugnaligt, tykir mær. Mær hevur altíð dámað so væl millum mentað fólk, kenni meg

so tryggan í hesum ómetaliga bókskapinum millum hesi kátu og ónervaðu fólk.

— Rætt mær skinsasiðuna!

— Ansa tær, kanska er hon bert til prýðis, sum hjá bøndrunum í gomlum døgum ha, ha, ha! Tað er lækkin sum skemtar. Bóndin, korkareyður, rodnar enn meir, veit ikki rættiliga, hvussu hann skal taka hetta men heldur tó fyrri:

— Eg voyt ikki, hví tit altíð skulu leggja eftir okkum. Viss bøndurnir ikki vóru, so var einki, tað eru vit, sum hava verið kjarnin í fólkunum gjøgnum tær myrku øldir, borið landsins mentan uppi...

— Rætt hevur tú, Egon bóndi, púra rætt, skál fyrri bøndrunum!

Eg kenni meg ikki sørt hugtiknan av bóndan-um, havi altíð havt virðing fyrri tí slagnum. Í roynd og veru er hetta fyrstu ferð, eg siti til borðs við einum røttum bónda.

— Rætt mær lírarnar!

— Ein skarpan aftur við?

— Eg skíti á fiskimenninar! Eg skal nokk fáa apurnar at makka rætt! Skiparin er komin í tjak við tingmannin, báðir eru heitir, tað er skiligt, men vertur mín roynist nú sum hin føddi. Hann lyftir báðar hendur og sigur brosandí:

— Ongan politikk, ongan politikk, góðu menn, minnst til, tað er Ólavssøka, vit skulu vera glað! Hesum samtykkja vit øll í, tó sita rokkskiparin og ein álvarsamur, hyldligur maður framvegis og tutla. Havi als ikki lagt merki til henda mannin áður, hann ger so lítið um seg, helst er tað tí.

— Ein av landsins bestu monnum, teskar vetur mín. — Eigur fleiri skip — forrestin ein góður predikantur, leggur hann gnisandi aftrat.

— Á denn deiliga turra gás, letur læknakonan. — Sig nátin, svarar skiparin við snikinum niður eftir hækuni. Hann situr við einum køldum náta í aðrari hondini, Føroya Fólks Sangbók í hini. — Og nú fara vit at syngja!

— Oh móvir máál stóert eer títt fall... byrjar lækkin, men eingin tekur undir við honum, so hann bráðtagnar. Konan rodnar.

— Nei, vit skulu kvøða, sigur bóndin, — tey gomlu mergjaðu kvæðini, og hann stemmar í:

— O-eeh-he-nú eru kvældini myrk og long og ikki eg dugi at spinna...

— Nei, nei, skulu vit kvøða, skal tað vera ordiligt, latum okkum taka Flóvan, rópar lærarin.

— Skulu vit ikki heldur biða til kvølds? heldur verturin brosandí fyrri, og vit geva honum rætt; lærarin sær kotrini eitt sindur misnógður út.

Sum tað er vælgerandi at sita millum rættar føroyingar! Liti meg í kring, men siggi nústani, at eg eri einasta menniskja, sum ikki er í føroyskum klæðum, og ikki er tað sørt, at eg eri eitt sindur foyur av hesum. Royni tó at troysta meg við, at tey munnu fara at bera yvir við mær, tí eg búgvi uttanlandis. Ikki er nógv brúk fyrri búna í Slagelse, har er ikki so mikið sum ein grýluveitsla.

— Gev mær sildina!

— Ja, ger so væl, ekta føroysk sild, drigin frá grunni av heimsins bestu fiskimonnum, histar tingmaðurin.

— Tað kom fanin eingin stertur upp á land uttan skipararnar! rópar hin ungi rokkskiparin reyður í ásjón.

— Tað er tí teir skulu hava tiggju partar, gnisar lækkin.

— Halt tú kjaft! Hvat fanin fært tú ikki fyrri ein blindtarm?? Fyri alt tað, so fáa vit bara seks partar.

— Nú, nú, verið nú góðir. Aftur hesa ferð

